

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Jarmilou Ďáskovou v právní věci žalobce **J. P.**, bytem, právně zastoupeného Mgr. Miroslavem Filipským, advokátem se sídlem 639 00 Brno, Polní 780/92, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, dříve Magistrát města Brna, odboru sociální péče, se sídlem 601 67 Brno 2, Koliště 839/19, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8.11.2011, č.j., sp. zn. a proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně – Úřadu městské části města Brna, Brno – střed, odbor sociální a zdravotní, 601 69 Brno 2, Dominikánská 264/2 ze dne 17.8.2011, č.j.

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného Magistrátu města Brna, odboru sociální péče Brno, nyní Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, odbor správních činností Praha, se sídlem Na Poříčním právu 1 ze dne 8.11.2011, č.j., sp. zn. s e z r u š u j e pro vady řízení a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Rozhodnutí správního orgánu I. stupně – úřadu Městské části města Brno, Brno – střed, odbor sociální a zdravotní, Dominikánská 2, Brno ze dne 17.8.2011, č.j. s e z r u š u j e pro vady řízení a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Odměna právního zástupce žalobce Mgr. Miroslava Filipského, advokáta se sídlem 639 00 Brno, Polní 780/92 se určuje ve výši 1.600,-Kč a bude mu uhrazena do 1 měsíce od právní moci rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 8.11.2011 výše uvedené č.j. bylo podle ust. § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů rozhodnutí

správního orgánu I. stupně ÚMČ Brno – střed, č.j. ze dne 17.8.2011 v části odůvodnění změněno, dle níže uvedeného a ve zbytku se podle ust. § 90 odst. 5 věty druhé zákona č. 500/2004 správní řád ve znění pozdějších předpisů potvrzuje. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobce si dne 22.12.2010 u správního orgánu I. stupně podal žádost o příspěvek na živobytí. Od měsíce prosince 2010 mu byl tento příspěvek na živobytí přiznán ve výši 2.020,-Kč. Dne 15.8.2011 vyhotovil správní orgán I. stupně oznámení o zahájení správního řízení ve věci změny výše uvedeného příspěvku na živobytí a zároveň dle § 36 odst. 3 správního řádu seznámil žalobce s právem vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

Dne 15.8.2011 doručil žalobce správnímu orgánu I. stupně podání, v němž požadoval, aby mu správní orgán zodpověděl, zda bylo zhodnoceno plnění akčního plánu, zda byly zhodnoceny aktivity při hledání veřejné služby, počet odpovědí, ve kterých byla účastníku zamítnuta veřejná služba, počet osob, které žijí v domácnosti účastníka a zda se dle šetření má účastník možnost obrátit na osobu blízkou, poučení účastníka o tom, že se nesmí nechat na černo zaměstnat i s ohledem na exekuci a výpočet výše každodenní spotřeby účastníka z přiznané částky existenčního minima. Mimo jiné také požádal o zaslání hodnocení výkonu veřejné služby.

Dne 17.8.2011 vyhotovil správní orgán I. stupně rozhodnutí o snížení příspěvku na živobytí s odkazem na ust. § 24 odst. 1 písm. g) zákona č. 111/2006 Sb., dle kterého částka živobytí osoby pobírající příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců činí částku existenčního minima tj. 2.020,-Kč. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně uvedl, že námitky účastníka uvedené v jeho podání ze dne 15.8.2011 budou zaslány písemným přípisem, neboť nemají rozhodný vliv na posouzení situace účastníka ani na samotné řízení ve věci dávky hmotné nouze.

Dne 18.8.2011 bylo správnímu orgánu I. stupně doručeno podání, kterým žalobce žádal o vydání nového rozhodnutí a v tomto novém rozhodnutí, aby bylo uvedeno vyjádření k jeho námitkám ze dne 15.8.2011. 18.8.2011 správní orgán I. stupně vyhotovil dokument, kde se k námitkám účastníka ze dne 15.8.2011 vyjádřil a tento přípis byl vložen do datové schránky 22.8.2011. Tentýž den bylo doručeno podání žalobce, kde bylo uvedeno, aby předchozí podání bylo zároveň bráno jako jeho odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně. 14.10.2011 žalobce předložil správnímu orgánu I. stupně 2 listy A4 dokládající jeho aktivity při hledání dobrovolnické služby.

S odvoláním na ust. § 24 odst. 1 písm. g) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů je stanoveno, že částka živobytí osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, je částka existenčního minima 2.020,-Kč, přičemž zvýšení částky živobytí podle § 25 – 28 a § 30 (hodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací, hodnocení možnosti využití majetku, hodnocení možnosti uplatnění nároku a pohledávek, hodnocení možnosti zvýšení příjmu u nezaopatřených dětí, zvýšení částky živobytí osoby hledající zaměstnání) této osobě nenáleží.

Vzhledem ke skutečnosti, že žalobce ve zkoumaném období žádnou z výše uvedených výjimek nesplnil, je výrok rozhodnutí ÚMČ Brno – střed správný.

V rozhodnutí správního orgánu II. stupně na straně 4. – 3. odst. odvolací orgán konstatoval, že povinností správního orgánu je podle § 68 odst. 3 správního řádu v odůvodnění rozhodnutí uvést důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Spisovou analýzou bylo zjištěno, že se ÚMČ Brno – střed v odůvodnění rozhodnutí ze dne 17.8.2011 beze zbytku nevypořádal s návrhy a námitkami žalobce, které byly 15.8.2011 doručeny správnímu orgánu I. stupně. Tuto skutečnost, tj. zhodnocení těchto námitek, provedl ve svém rozhodnutí správní orgán II. stupně. Přesto správní orgán II. stupně po posouzení obsahu spisové dokumentace ÚMČ Brno – střed založené ve věci žádosti žalobce o příspěvek na živobytí dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí ze dne 17.8.2011 musí v části odůvodnění změnit ve smyslu výše uvedeného a ve zbytku jej potvrdit.

Včas podanou žalobou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí obou stupňů, tj. rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 17.8.2011 a rozhodnutí správního orgánu II. stupně ze dne 8.11.2011 a aby byly tyto správní orgány zavázány vzhledem k novelizaci sociálního zákona platného k 1.1.2012 k doplacení rozdílu mezi existenčním minimem a životním minimem včetně bonusu za plnění akčního plánu, tedy částkou 300,-Kč za každý měsíc, tj. za srpen, září a říjen 2011, aby mu byly uhrazeny škody, které mu byly z důvodu špatného rozhodnutí správních orgánů způsobeny. Náklady nevyčísлил.

Žalobce se především ve svých žalobních námitkách zaobírá tím, že ve městě Brně bylo zřízeno 13 městských částí, u kterých bylo možné vykonávat veřejnou službu. Doložil, že se všude u všech městských částí dožadoval veřejné služby a všude byl pro velký zájem odmítnut. Pouze v městské části Brno – jih vykonával tuto službu od března do konce června 2011. Od 1.7.2011 s ním však nemohla být prodloužena smlouva, neboť není trvale přihlášen na území Brna – jih a ten má plno svých nezaměstnaných.

Teprve v říjnu 2011 se mu podařilo nastoupit do diecézní charity v Brně na výkon dobrovolnické činnosti. Je přesvědčen, že se snažil plnit všechny podmínky dané zákonem a nebylo jeho vinou, že veřejnou službu nebo charitativní službu nesplnil ač se o ni zajímal a sám žalovaný správní orgán uvádí, že se skutečně nadstandardně o tuto činnost zajímal ale nebylo mu umožněno, aby veřejnou nebo charitativní činnost vykonával. Je přesvědčen, že správní orgány obou stupňů nerozhodovaly správně, neboť mohly jeho situaci posoudit jiným právním ustanovením (§ 2 odst. 6 zákona o hmotné nouzi, neboť byl osoba, která se dostala do situace, kdy mu hrozilo sociální vyloučení). Svoji situaci pravidelně dokládal příslušným orgánům, přesto mu vyhověno nebylo a proto na své žalobě trvá.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 13.2.2012 navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné, neboť spatřoval rozhodnutí správního orgánu I. stupně za souladné s platnými právními předpisy, kdy po 6-ti měsících dle ust. § 24 odst. 1 písm. g) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, činí tento částku existenčního minima 2.020,-Kč měsíčně. Z toho vyplývá, že ode dne 1.8.2011 byla žalobci snížena dávka příspěvku na živobytí z částky 3.979,-Kč na částku 2.020,-Kč. Odůvodnění shledal velmi podrobným a vzhledem k tomu, že je vydáno v souladu s platnými právními předpisy, nemohl správní orgán I. stupně ani jinak rozhodnout.

Neshledal ani pochybení v rozhodování správního orgánu II. stupně, kdy bylo vyhotoveno plně v souladu s právními předpisy a dospěl ke shodnému závěru jako správní orgán I. stupně a rozhodnutí zcela logicky potvrdil.

Zároveň žalovaný uvedl, že ve smyslu přechodných ustanovení zákona č. 366/2011 Sb., jimiž byla převedena část agendy krajských úřadů na Ministerstvo práce a sociálních věcí, došlo k zákonnému nástupnictví na straně žalované a do práv a povinností vstupuje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Při přezkoumávání napadeného rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, jak vyplývá z ust. § 75 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.) a je povinen přezkoumávat napadený výrok v mezích žalobních bodů vedený v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

Žalovaný ve výroku napadeného rozhodnutí uvedl, že podle ust. § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád rozhodnutí správního orgánu I. stupně v části odůvodnění mění dle níže uvedeného a ve zbytku se dle ust. § 90 odst. 5 věty druhé zákona č. 500/2004 Sb., správní řád potvrzuje.

Z ust. § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu vyplývá, že jestliže odvolací správní orgán dojde k závěru, že napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy nebo že je nesprávné, napadené rozhodnutí nebo jeho část změnit; změnu ale nelze provést, pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se;

Z ust. § 90 odst. 5 vyplývá, že neshledá-li odvolací správní orgán důvod pro postup podle odst. 1 – 4, odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Jestliže odvolací správní orgán změnit nebo zruší napadené rozhodnutí jen z části, ve zbytku je potvrdí.

Z ust. § 68 správního řádu jsou stanoveny náležitosti rozhodnutí. V odst. 1 je uvedeno, že rozhodnutí obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků. V odst. 2 je mimo jiné uvedeno, že ve výrokové části se uvede řešení otázky, která je předmětem řízení, právní

ustanovení, podle nichž bylo rozhodováno a označení účastníků. V odst. 3 je stanoveno, že v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroky rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Dále zde uvede informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

Podmínky stanovené ve výroku mohou být blíže vysvětleny v odůvodnění, vždy však odůvodnění musí korespondovat s výrokem, nesmí ho přesahovat a v podstatě tak v důvodech stanovovat podmínky další. V přezkoumané věci tomu však tak není:

Soud konstatuje, že žalovaný ve svém rozhodnutí se odvolává na ust. § 90 odst. 5 správního řádu, dle něhož neshledá-li odvolací správní orgán důvod pro postup podle odst. 1 a 4 výše uvedeného ustanovení odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Soud z tohoto rozhodnutí zjistil, že žalovaný nerozhodl o odvolání žalobce, neboť pouze v odůvodnění doplnil vyjádření žalobce ze dne 15.8.2011 a tím prakticky nahradil vypořádání se s námitkami žalobce správní orgán I. stupně. Z ust. § 90 správního řádu z roku 2004 jednoznačně vyplývá, že odvolací orgán rozhodnutí změní nebo zruší, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí (NSS judikoval pod značkou EJK 12/2008 k rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 31.8.2007, č.j. 58Ca 22/2006 – 34). V projednávaném případě odvolací orgán, ač konstatoval, že správní orgán I. stupně se nevypořádal s námitkami žalobce, měl rozhodnutí na základě podaného odvolání zrušit a věc vrátit správnímu orgánu I. stupně. Žalovaný tak nepostupoval. Ve výroku sice uvedl, že mění rozhodnutí, ale bez upřesnění, v čem ji mění. Odkaz na rozhodnutí „dle níže uvedeného“ není upřesnění změny a závěrem rozhodnutí správního orgánu potvrdil. Dle názoru Krajského soudu v Brně dopustil se žalovaný velkého pochybení, které zakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Soud tyto vady posoudil podle ust. § 76 odst. 1 písm. a) dle s.ř.s., neboť napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů rozhodnutí. Tato vada brání přezkoumání napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů. Stejně tak není pochyb o tom, že v podstatě nastává rozpor mezi výrokem a jeho odůvodněním. Správní orgán II. stupně posoudil tak námitky žalobce sám, ač žalobce požadoval vydání nového rozhodnutí (prvostupňového) a zodpovězení těchto námitk čili jinak, požadoval zrušení prvoinstančního rozhodnutí, o čemž není pochyb. Správní orgán II. stupně tím de-facto zabránil jednak správnímu orgánu I. stupně se řádně vyjádřit k usneseným námitkám a uvést, proč k nim přihlížel nebo nepřihlížel při zdůvodnění svého rozhodnutí a jednak odňal žalobci možnost se proti doplněnému zdůvodnění rozhodnutí odvolat. Jeho námitky směřovaly k meritu věci, tudíž neměly být zdůvodňovány mimo rozhodnutí s tím, že nejsou důležité.

Pokud bylo zahájeno správní řízení o rozhodnutí ve věci sociální dávky (ať už snížení, odebrání, či přiznání dávky) a pokud v rámci tohoto řízení byly vzneseny námitky účastníkem řízení, musí být v písemném rozhodnutí na ně reagováno a nelze pouze uvést, že nemají vliv na posouzení jeho situace a ani na samotné řízení ve věci dávky hmotné nouze. Takový postup je protizákonný. Proto opětovně soud uvádí, že správní orgán II. stupně nepostupoval správně, měl napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu I. stupně k dalšímu řízení.

Soud předesílá, že smyslem zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů je pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení životních potřeb. Je jedním z opatření, kterými Česká republika bojuje proti sociálnímu vyloučení. Vychází z principu, že každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje, popřípadě se práci vyhýbá.

Vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlení a mimořádnými událostmi. Napomáhá řešení některých nárazových životních situací. Stanovuje, že každá osoba má nárok na poskytnutí základních informací, které vedou nejen k řešení její současné situace, ale i k předcházení vzniku hmotné nouze. Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce. Sociální práce s těmi, kteří tuto pomoc potřebují. Zákon přímo ve svých ustanoveních uvádí, kdo je osoba v hmotné nouzi a kdo v hmotné nouzi není. V hmotné nouzi není osoba, která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání. Také se jedná o osobu, která bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se cíleného programu k řešení zaměstnání, atd.

Vzhledem k tomu, že Krajský soud v Brně zrušil obě rozhodnutí, jak prvostupňové tak druhostupňové, věc vrací žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení. S tímto právním názorem krajského soudu je žalovaný vázán (§ 78 odst. 4, 5 s.ř.s.). V dalším řízení bude třeba, aby správní orgán nově posoudil situaci žalobce za období, za kterou požaduje doplacení této dávky hmotné nouze a posoudí také situaci žalobce podle ust. § 2 odst. 6 písm. a), zákona o hmotné nouzi, kdy za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svou situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, např. a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody atd. Takto správní orgán nepostupoval, vycházel pouze z ust. § 24 odst. 1 písm. g), zákona o hmotné nouzi. Soud je toho názoru, že zákon o hmotné nouzi byl vydán proto, aby byla poskytována pomoc osobám v hmotné nouzi, pokud se v této situaci ocitnou. Zákon především pojednává o tom, aby finančně nebyly situovány ty osoby, které se práci vyhýbají. To není případ žalobce, ten dokládá a sám žalovaný konstatuje ve správním spise, že se nadstandardním způsobem zajímal o vykonávání dobrovolnické činnosti ale nebyl mu výkon této činnosti umožněn. Soud je toho názoru, že v tomto striktním výkladu zákona, nehledě s odkazem na ust. § 24 odst. 1 písm. g), které bylo již zrušeno, nepostupoval správně. Měl jeho situaci opětovně znovu posoudit a v jeho těžké situaci mu pomoci. Žalobce se také v tomto směru obrátil na veřejného ochránce práv a jeho závěr odpovídá závěru Krajského soudu v Brně. Žalovaný po zrušení napadeného rozhodnutí soudem postoupí věc správnímu orgánu I. stupně, který je právním závěrem krajského soudu výše popsáním vázán (§ 78 odst. 4, 5 s.ř.s.).

Výrok, kterým bylo rozhodnuto o nákladech tohoto řízení mezi účastníky se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti

účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V projednávané věci byl úspěšný žalobce, který však svoje náklady nevyčíslil. Na základě usnesení Krajského soudu v Brně byl žalobci ustanoven zástupce z řad advokátů, proto odměna právnímu zástupci žalobce Mgr. Miroslavu Filipskému, advokátu AK 639 00 Brno, Polní 780/92 se určuje částkou ve výši 1.600,-Kč (2x hlavní úkon po 500,-Kč, 2x paušál 300,-Kč, dle vyhl.č. 177/1996 Sb., v platném znění) a bude mu uhrazena z účtu Krajského soudu v Brně do 1 měsíce od právní moci rozsudku (§ 35 odst. 8 s.ř.s.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 13. srpna 2012

JUDr. Jarmila Ďásková, v. r.
samosoudkyně